

9. Cirkularitet – bevara, underhålla och återbruka

Allmänt

SISAB ska verka för ökad cirkularitet och återbruk, i syfte att nå uppsatta mål om att halvera bolagets klimatutsläpp till 2030. SISAB behöver agera ansvarsfullt och hushålla med befintliga materialresurser genom bevarande och underhåll vilket föranleder förändrade arbetssätt. Att tillskapa förutsättningar för att främja cirkularitet och återbruk, ska alltid utredas oavsett skede i byggprocessen och det berör samtliga discipliner och samtliga projekt, såväl nyproduktion och ROT-projekt som rivningsprojekt.

SISAB:s cirkulära principer

Övergripande utgångspunkter är att SISAB, projekteringsledare, projektörer och entreprenörer m. fl. ska:

- Utredda möjligheten att bevara och underhålla/reparerera det befintliga i en byggnad, se över teknisk livslängd och potential till att förlänga livslängd för material, system/installationer inklusive byggnaden i sig
- Välja/föreslå återbruk och återanvändning i den utsträckning som är möjlig
- Välja/föreslå leverantörer av material och varor som bidrar till cirkulära kretslopp som ex. erbjuder återtag av materialspill och måttanpassning av material
- Välja/föreslå material, varor, installationer m.m. utifrån en cirkulär prioriteringsordning, där materialåtervunna varor premieras framför varor tillverkade av jungfruliga material
- Vid val av jungfruligt tillverkade material och varor även beakta deras klimatpåverkan
- Välja material, varor och system/installationer som går att underhålla och reparera över tid för en ökad livslängd
- De cirkulära åtgärder som föreslås inom ett projekt ska alltid stämmas av med respektive specialist inom varje disciplin

Att väva in cirkularitet och återbruk i de befintliga projektprocesserna är helt nödvändigt för att SISAB ska nå beslutade miljö- och klimatmål. Det finns även ekonomisk besparingspotential att först och främst se till vad vi har för materialresurser och hur vi använder dessa optimalt och fullt ut. Utifrån att målkonflikter kan uppstå gällande ex. tekniska krav, ska alltid föreslagna åtgärder stämmas av med respektive specialist. Genom att när det är möjligt anta och utgå ifrån dessa cirkulära principer, kommer SISAB bidra till både minskade klimatutsläpp och ökad cirkularitet inom bolaget och inom Stockholms stad.

Återbruksprocessen på SISAB

Utgångspunkten är, utifrån ovan cirkulära principer, att alla SISAB:s projekt ska sträva efter att återbruk och cirkularitet blir en naturlig del av projektprocessen och genomförandet. De allra flesta projekt kommer att ha förutsättningar att arbeta cirkulärt, även om omfattningen kommer att variera. En del mindre projekt kan dock ha begränsade möjligheter och det är därför betydande att vi identifierar de projekt som har förutsättningar att bedriva ett lyckat återbruksarbete och lägger kraften där den gör störst nytta. I dessa projekt ska återbruksinventeringar genomföras i syfte att identifiera och belysa vilka befintliga materialvärden som finns i fastigheten och vad som skulle kunna återbrukas.

För att skapa bra förutsättningar för ett lyckat återbruksarbete inom projektet är det grundläggande att kontrollera att en miljöinventering genomförts, eftersom den visar vad som inte går att återbruka. Det är även viktigt att projektgruppen tidigt definierar projektets målsättning med återbruksarbetet och även avgränsar ev. tillkommande utredningsbehov utifrån den fastslagna målsättningen. När vi utreder återbruk behöver det ske utifrån perspektiven att det ska vara långsiktigt hållbart och kostnadseffektivt samt inte i strid med tekniska ramar eller att det finns förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen.

En återbruksinventering ska utföras tidigt i utredning/förslagshandlingsskedet och lägga grunden för hur projektgruppen ska arbeta med återbruk och cirkularitet under projekteringen fram till upphandling av entreprenör. Återbruksinventeringen ska därav vara en handling som löper genom projektets olika skeden fram till produktion där entreprenören utför det projekterade återbruksarbetet. Det är viktigt att projektets handlingar är tydliga med vad entreprenören under kommande produktion faktiskt ska återbruka eller om det finns andra cirkulära principer/åtagande som entreprenören ska utföra.

Miljösamordnarens roll i arbetet med återbruk är framförallt att lyfta frågorna i projektgruppen i tidigt skede framförallt till PL och PA, och initiera behov av utredningar och inventeringar, därefter samordna det fortsatta arbetet. Det som beslutas ska återbrukas ska formuleras som miljökrav och inarbetas i relevanta handlingar. Samrådsmöten med SISAB:s Miljö- och hållbarhetsspecialister är viktiga att genomföra för att ex. definiera vad en rimlig målsättning och avgränsning är, i projekten som ska arbeta med återbruk.

Miljösamordnaren ska i samråd med PL och PA samordna återbruksarbetet men samtliga konsultgrupper behöver vara delaktiga och bidra med specialkompetens för att bedöma återbrukspotential, säkerhet och lagkrav inom sitt område. Det är därför viktigt att samtliga projektdeltagare är involverade i återbruksarbetet och beaktar SISAB:s cirkulära principer under projektets gång. Information om vilka byggprodukter som går att återbruka är även något som ska anges i kontrollplanen enligt PBL, i de fall projektet sökt bygg- eller rivningslov. Miljösamordnaren behöver därför samordna mot kontrollansvarig att kontrollplanen belyser aspekten kring återbruk på ett lämpligt sätt.

Tips för lyckat återbruksarbete genom projektprocessen

Utredning/förslagshandlingsskede

- Lyft frågorna tidigt och se över behov av återbruksinventering
- Samordna med miljöinventeringen för att klargöra vad som inte går att återbruka
- Identifiera vilka materialvärden och resurser som finns i byggnaden – fastställ vad som potentiellt ska återbrukas/bevaras
- Beakta avsaknad av strukturerad lagermöjlighet
- Avgränsa och skapa målsättning inför det vidare projekteringsarbetet

Projekteringsskedet till upphandling

- Fastställ tidigt i skedet målsättning och vilket återbruksarbete som ryms inom projektet och hur det ska hanteras under projekteringen
- Fastställ ansvar: vem ska göra vad, vilka projektörer som ska utreda återbruk/cirkulära åtgärder mer omfattande än övergripande
- Undvik inventera och utreda i "onödan"
- Ta fram konkreta återbrukskravställningar mot entreprenören, inarbeta i handlingar och formulera som miljökrav

Metadata

Namespace: sisab

Paket: sisab-metoder

Version: 9.0.2

Publiceringsdatum: 2026-01-27

Sökväg: projekteringsanvisning-miljo/9-cirkularitet/9-cirkularitet.partial.html

Genererad:

QR koden innehåller en länk tillbaka till underlagsfilen